

PM 2018: RII (Dnr 123-811/2017)

Anmälan om svar på remiss av Förslag till ändringar i BBR (A) och BEN 2

Remiss från Boverket

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Anmälan om svar på remissen godkänns.

Föredragande borgarrådet Jan Valeskog anför följande.

Ärendet

Ärendet består av nya förslag till ändringar i Boverkets byggregler (2011:6), BBR, samt Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2016:12) om fastställande av byggnadens energianvändning vid normalt brukande och ett normalår, BEN, jämfört med tidigare remiss, samt konsekvensutredningar av de nya förslagen.

Boverket har remitterat förslagen till ändringar till staden för yttrande.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden och stadsbyggnadsnämnden. Stadsledningskontoret, miljöförvaltningen och stadsbyggnadskontoret har inkommit med ett gemensamt kontorsyttrande. På grund av kort remisstid har stadsledningskontorets, stadsbyggnadskontorets och miljöförvaltningens tjänsteutlåtande skickats in till Boverket som svar på remissen.

Stadsledningskontoret, stadsbyggnadskontoret och miljöförvaltningen ställer sig positiva till att Boverket tagit till sig synpunkter från tidigare remiss och remitterat föreslagna förändringar på nytt då några större förändringar föreslås.

Mina synpunkter

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Anmälan om svar på remissen godkänns.

Stockholm den 1 februari 2018

JAN VALESKOG

Bilaga

Remiss av Förslag till ändringar i BBR (A) (Boverkets byggregler (2011:6) - föreskrifter och allmänna råd, BBR (A) och BEN 2 (Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2016:12) om fastställande av byggnadens energianvändning vid normalt brukande och ett normalår, BEN 2)

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Remissammanställning

Ärendet

Ärendet består av nya förslag till ändringar i Boverkets byggregler (2011:6), BBR, samt Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2016:12) om fastställande av byggnadens energianvändning vid normalt brukande och ett normalår, BEN, jämfört med tidigare remiss, samt konsekvensutredningar av de nya förslagen.

Förslag till ändringar i BBR (A) Boverkets föreskrifter om ändring i verkets byggregler (2011:6) – föreskrifter och allmänna råd, BBR, avsnitt 9

I den tidigare remissen beskrevs vilka justeringar som behöver göras för att uppfylla energiprestandadirektivet och ändringarna i plan- och byggförordningen. Remissen innehöll ett förslag på ett nytt sätt att beräkna energiprestanda med primärenergital och primärenergifaktorer. Remissen innehöll också ett förslag på hur geografiska justeringsfaktorer skulle kunna utformas.

Jämfört med det tidigare remitterade förslaget föreslår Boverket nu ändringar gällande regler om primärenergifaktorer som innebär att antalet energibärare med en i reglerna angiven primärenergifaktor utökas. I det tidigare förslaget angavs två energibärare: el respektive ”övriga”. Nu föreslås sex stycken: el, fjärrvärme, fjärrkyla, biobränsle, olja och naturgas. Utifrån remissynpunkterna bedömer Boverket att spridningen för de geografiska justeringsfaktorerna bör vara större. Boverket föreslår därför även ändrade geografiska justeringsfaktorer.

Förslag till ändringar i BEN 2 (Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2016:12) om fastställande av byggnadens energianvändning vid normalt brukande och ett normalår

Boverket har beaktat flera synpunkter från remissinstanserna och gjort relativt omfattande ändringar jämfört med tidigare förslag:

- Antalet energibärare som omnämns utökas från el och övriga energibärare till el, fjärrvärme, fjärrkyla, biobränsle, olja och naturgas.
- En korrektionsfaktor som tar hänsyn till uppvärmningssäsongens längd införs i formeln för korrigerad energi till uppvärmning som en följd av avvikande användning av hushållsenergi.
- Kravet att använda fast avskärmningsfaktor vid energiberäkning för bostäder tas bort.
- Tillvägagångssättet om hur man normaliserar uppmätt energi genom dynamisk energiberäkning förtydligas i ett allmänt råd
- Kravet på att använda 4 kWh/m² och år som värdringspåslag vid energiberäkning tas bort och flyttas till ett allmänt råd med innebörden att 4 kWh/m² och år bör användas om inte ett annat värde kan motiveras.
- Rekommendationer om luftflöden för lokaler att använda vid energiberäkning tas bort.
- Ändringar i tabellerna 2:4 – 2:7 om lokaler är huvudsakligen av redaktionell karaktär med syfte att skapa mer enhetlig information.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden och stadsbyggnadsnämnden. Stadsledningskontoret, miljöförvaltningen och stadsbyggnadskontoret har inkommit med ett gemensamt kontorsyttrande.

Stadsledningskontoret, miljöförvaltningen och stadsbyggnadskontoret

Stadsledningskontoret, miljöförvaltningen och stadsbyggnadskontoret gemensamma tjänsteutlåtande daterat den 15 maj 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret, stadsbyggnadskontoret och miljöförvaltningen ställer sig positiv till att Boverket tagit till sig synpunkter från tidigare remiss och remitterat föreslagna förändringar på nytt då några större förändringar föreslås.

Nedan redovisas förvaltningarnas synpunkter kring Boverkets förslag gällande primärenergifaktorer, förändrade krav på kylmaskiner samt geografiska justeringsfaktorer.

Primärenergifaktorer

Beräkningar av primärenergi kan göras på många olika sätt. Syftet med ett primärenergital är att beskriva hur mycket energi som måste produceras, vid exempelvis ett vattenkraftverk, för att konsumenten ska få 1 kWh el. Boverkets förslag med en primärenergifaktor på 1,6 betyder alltså att det krävs 1,6 kWh energi för att konsumenten ska kunna använda (köpa) 1 kWh el.

Boverket har tidigare föreslagit att det ska införas ett primärenergital vid beräkningar av en byggnads energiprestanda. Primärenergitalet utgörs av byggnadens energibehov (köpt energi), med hänsyn tagen till byggnadens geografiska läge i landet, uttryckt i primärenergi per uppvärmd golvyta (A-temp). Primärenergien åsätts olika faktorer beroende av energibärare.

Boverket föreslår nu att antalet primärenergifaktorer ökas från två stycken, el respektive övriga energislag, till sex stycken: el, fjärrvärme, fjärrkyla, biobränsle, olja och naturgas.

Tills vidare åsätts energibäraren el faktorn 1,6, medan övriga energibärare tillfälligt åsätts faktorn 1,0. Förslag på faktorer för övriga energibärare kommer enligt Boverket i en senare remiss i höst och planeras träda i kraft 2021.

Det så kallade primärenergitalet, beräknas således utifrån hur mycket energi som måste levereras (köpas) till en byggnad justerad med aktuella primärenergifaktorer.

Förvaltningarna konstaterar att primärenergifaktorer inte bygger på strikt vetenskap, utan är baserade på avväganden, vilket är en svaghet. Förvaltningarna uppfattar därtill att Boverket i praktiken inte använder beräknade primärenergital, utan viktningfaktorer.

Förvaltningarna konstaterar att förslaget innebär att samma primärenergifaktor föreslås oavsett hur elen produceras. Kärnkraft, vattenkraft, vindkraft och i förekommande fall el från kraftvärmeverk beräknas på samma sätt trots att det uppenbarligen är skillnad mellan hur mycket energi som måste tillföras för att producera 1 kWh till en kund. Förvaltningarna tolkar faktorn 1,6 som ett medelvärde mellan olika energislag som producerar el.

Ställd inför faktum att primärenergifaktorer ska införas anser förvaltningarna att det i huvudsak är positivt med ytterligare primärenergifaktorer. Det finns dock en risk att differentieringen medför att fokus hamnar på primärenergifaktorer och olika branschintressen, istället för på byggnadens energiprestanda avseende exempelvis formfaktor och U-värde på klimatskal.

Introduktionen av primärenergifaktorer öppnar för förändringar av dessa viktiga faktorer i takt med att produktionssystemet förändras, vilket kan ske relativt snabbt. Som exempel kan nämnas att Boverket i den tidigare remissen aviserade att faktorn 2,5 ska gälla från år

2021 för el. I informationen från Boverket inför föreliggande remiss har framgått att faktorn inte kommer att bli 2,5 utan kanske 2,0. Detta får stor påverkan på en byggnads primärenergital och kravet på byggnaden. Det är mycket viktigt med långsiktiga spelregler för bygg- och fastighetsbranschen.

Vidare anser förvaltningarna att det så kallade primärenergitalet kommer att bli svårt att kommunicera genom exempelvis energideklarationer i entréer och i säljannonser, då det inte stämmer överens med antalet köpta kWh. En lösning skulle kunna vara att i BBR och föreskrifterna om energideklarationer behålla den tidigare definitionen på energiprestanda och när så är nödvändigt använda det så kallade primärenergitalet. Förvaltningarna bedömer att detta förhållningssätt inte strider mot direktivet då det är en rekommendation från kommissionen att energiprestanda ska anges som primärenergianvändning.

Förvaltningarna har i tidigare remissvar förespråkat nettoenergi som definition på energiprestanda vilket enligt Boverket inte är förenligt med plan- och byggförordningen som trädde i kraft 1 april i år. Nettoenergi är den systemgräns som på ett långsiktigt sätt garanterar en byggnads energiprestanda oavsett val av uppvärmningssystem.

Förändrade krav på kylmaskiner

I den tidigare remissen föreslogs att all fastighetsel inom en byggnad skulle viktas med faktorn 1,6. Genom att nu föreslå ytterligare en faktor kommer el till egen kylmaskin att viktas med faktorn 3,0. All övrig el i en byggnad viktas med faktorn 1,6. Syftet med detta är att bibehålla de tidigare kraven för kylmaskiner.

Förvaltningarna anser att samma primärenergifaktor ska användas för både kylmaskiner och värmepumpar eftersom det kan uppstå tolkningssvårigheter med en kylmaskin som även används som värmepump och vilken faktor som då ska tillämpas. Boverkets strävan att behålla tidigare kravnivå bör ge vika för ett förhållningssätt där el till kylmaskin och värmepump viktas med samma faktor.

Geografiska justeringsfaktorer

Tidigare har Sverige varit uppdelat i fyra olika klimatzoner med olika energikrav. Detta system kommer att ersättas av ett system med tolv olika geografiska justeringsfaktorer på kommunnivå. Justeringsfaktorerna har bestämts med hjälp av SMHI:s energiindex, som är ett mått på uppvärmningsbehovet för respektive ort.

Boverket har i det nya förslaget utökat antalet justeringsfaktorer efter att flera remissinstanser bland annat småhusbranschen anfört att de geografiska justeringsfaktorerna inte var korrekta. Dessa varierade mellan 0,9 – 1,6. Intervallet mellan högsta och lägsta värde ansågs vara för litet och Boverket har efter att ha kontrollräknat bedömt att spridningen ska vara 0,8 – 1,9.

Förvaltningarna anser att det är bra att justeringsfaktorerna speglar verkliga geografiska förhållanden så långt det är möjligt och att den föreslagna förändringen är bra.

Konsekvenser av Boverkets förslag

Förvaltningarna konstaterar att som en konsekvens av EU-direktiv om införande av primärenergifaktorer ska dessa differentieras, dock förespråkar förvaltningarna nettoenergi som mått på energiprestanda. Detta eftersom beräknat energibehov för en byggnad enligt Boverkets förslag, inte kommer att stämma med det faktiska energibehovet som senare kommer att följas upp med avlästa värden. Det kan i sin tur leda till en otydlighet när energistatistik ska jämföras mellan nyproduktion och befintlig bebyggelse.

Under en övergångsperiod kommer dessutom olika mått att användas för samma sak. Det försvårar möjligheterna att ställa tydliga krav på vad en byggnad skall uppnå.

För att undvika missförstånd kommer att vara viktigt att i det tekniska samrådet fastställa de regler som gäller för att det skall vara tydligt inför slutbesked.